

GERARD QUINTANA

La puresa
de l'engany

GERARD QUINTANA
LA PURESA
DE L'ENGANY

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: ABRIL DEL 2024
© GERARD QUINTANA, 2024
© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-3026-5
DIPÒSIT LEGAL: B. 4.824-2024
FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62
IMPRÈS A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Una filla indecent

«**N**o vulguis tenir sempre la raó, la raó és dels burros».

Des que havíem sortit de Madrid aquella frase del pare s'havia integrat en la meva vigília, i m'obligava a bascular damunt d'un fil de records que es tensava i em gronxava amb les noves sacsejades de l'avió. Me la deia tot sovint. Durant molt de temps la vaig atribuir a un esperit generacional de supervivència o, més ben dit, de contenció en el sotmetiment. Però amb els anys se'm va anar fent més evident que aquesta era una de les regles de la vida social i també de les nostres relacions més íntimes. El secret és un dret, la convivència és una obligació, i la diplomàcia és un deure, deia el pare.

Quan uns mesos abans, a mitjans d'estiu, em vaig trobar el Miquel, alarmat per les detencions de l'Operació Garzón del mes de juliol, i em va dir que veia imminent la seva entrada a la presó, vaig repetir la frase dels burros del pare i vaig afegir el següent:

—La raó és el resultat d'una sentència, en el pitjor dels casos. I si no ets capaç de decantar-la a favor teu, hauràs de defensar-la amb arguments i convenciment.

Abans que pogués acabar ell em va tallar:

—O amb la mateixa força amb què m'ha estat furtada.

No vaig saber si m'ho deia com una amenaça o en un rampell de desesperació. Sempre havia sentit que el Miquel em considerava un frívol o, com m'havia dit ell mateix una nit de joventut a altes hores a les barraques de les fires de Girona, «un fastigós hedonista que es vendria la mare per un plat de macarrons». Un mes i mig després de la nostra trobada, el van detenir i el van portar davant de l'Audiència Nacional tot i insistir en la seva innocència.

El pare solia afegir: «Val més el que es calla que el que es diu». També deia: «La política, deixa-la per als polítics. Com a bons professionals, saben guardar el cor a la mateixa butxaca que guarden els diners». Encara puc sentir-li la veu. «A tot aquell que diu el que pensa sense calibrar si la seva raó serà convenient i acceptada se li penja ràpidament l'etiqueta de sonat, o si més no, de perillós o de provocador, d'agitador. En canvi, el que calla fins i tot pot passar per intel·ligent. En general a ningú li agraden els aixafaguitarres».

Superades les turbulències, ara suspès sobre els núvols, vaig obrir els ulls i vaig abandonar per un instant l'observació de les meves esquerdes de joventut i dels meus neguits d'infantesa mentre els motors vestien el silenci amb el brunzit profund i monòton dels vols de llarga distància, allisant els plecs del meu pensament.

Al meu costat la Lena dormia ben lluny de les meves cabòries com una criatura inofensiva, amb els cabells recollits per la diadema dels auriculars del seu *discman*. Aquest detall, juntament amb la blancor de la faldilla de tenista i del top, que li marcava els petits mugrons endurits per l'efecte de l'aire condicionat, li donava una aparença encara més juvenil. Com si pogués notar la meva mirada sobre la seva pell adormida, em vaig adonar que es movia. Vaig sentir que la treva s'acabava i em vaig afanyar a tancar els ulls. Sabia que en uns instants començaria a ressuscitar amb la seva intensitat habitual. En sortir cap a l'aeroport del Prat per agafar l'avió fins a Barajas, ens havíem pres un relaxant muscular amb la intenció d'aprofitar les hores de viatge per dormir i així arribar descansats a l'Havana.

Els seus retrets eren farcits de síncope. No entenia que hagués estat el primer d'adormir-me i que fos l'últim a despertar-me.

—Sempre he sentit a dir que la gent com més vella es fa menys hores dorm —va dir mentre es revifava al meu costat.

Vaig mirar d'aparentar que seguia blindat a les seves interferències, però ella sabia que podia sentir-la. Jo només volia que la treva durés una mica més, prou temps per posar-me en situació i afrontar la seva companyia. Però ella va preferir canviar d'estratègia i es va passar la resta de la durada del vol mirant d'agitar el passatge, en veure que els seus intents de desvetllar-me no aconseguien alterar la meva aparent letargia. Descarar-se amb els passatgers va ser el darrer recurs per provocar alguna reacció en mi. Vaig sentir com em deia, en un xiu-

xiueig a cau d'orella, quan va passar per sobre meu per accedir al passadís:

—Un pare absent es mereix una filla indecent.

Tan bon punt vaig sentir que s'allunyava vaig obrir els ulls. Acabàvem de començar el viatge i ja sentia que tot feia pujada. Quan s'empenyava es movia per rampells i semblava que ignorava els límits, tot i que sabia molt bé quin era el moment de traspassar-los. Aquesta era també la seva manera d'arrossegar-me lluny del paper d'observador, el meu preferit. No hi ha res millor que contemplar sense ser vist. En canvi, crear el desconcert al seu voltant i fer-me córrer al seu darrere semblava un dels plaers més grans de la Lena.

A l'avió hi havia una colla de joves que anaven de cacera, i així ho proclamaven amb orgull malaltís. Eren de Lleida però podrien haver estat de qualsevol altre lloc. El turisme sexual no discrimina els voltors pel seu origen i se sol focalitzar en els llocs on impera la misèria. Duien mitges, texans, maquillatge i llenceria a l'equipatge, per fer-ho servir d'esquer amb les seves futures preses, els vam sentir comentar a la cua d'embarcament. Es notava que la majoria ja havien fet aquell viatge abans. Les cubanes no tenien res de tot allò ni tampoc cap manera d'aconseguir-ho, deien a un parell de pardals que semblaven estrenar-se en la caça. Només es trobava a les botigues per als turistes, on s'havia de pagar en dòlars; la població cubana hi tenia prohibida l'entrada, i els preus superaven amb escreix els dels mercats ambulants de Ponent.

Tot i trobar-me encara sumit en les meves merdes existencials dins dels llimbs d'una autohipnosi trampo-

sament química, l'aldarull que venia de la part del darrere em va fer incorporar del seient. Em vaig girar i vaig poder distingir la figura de la Lena caminant lentament pel passadís des de la cua de l'avió sobre les sabatetes de taló, com si desfilés per una catifa vermella, amb una parsimònia aparentment innocent que contrastava amb la gossada esvalotada de caçamulates que la seguia i l'empaitava amb els ulls esbatanats contra els visors de les càmeres de fotos. Quan va arribar al meu costat vaig veure que la part posterior de l'emmidonada minifaldilla prisada de la Lena estava doblegada cap amunt, deixant a la vista la perfecció del seu secret més nu. Em va mirar als ulls i vaig saber que n'era plenament conscient. Abans de passar cap al seient, encara va elevar més la tensió dels seus incondicionals quan es va inclinar endavant per recollir la meva americana de terra, i va convertir aquell moment en el clímax de la seva actuació. Després de plegar-la, me la va desar sobre les cames, com una noia ben educada. Mentrestant, creixien els aplaudiments, els udols i els xiulets. Va fer una pausa, va mirar en direcció a la seva exaltada audiència. Assaborint el seu èxit, els va picar l'ullet i, tot seguit, com si acabés d'adonar-se del seu «descuit», amb un breu gest de la mà dreta es va posar bé la faldilla sense apartar la vista de l'improvisat auditori. Tot això, acompanyat d'un somriure de complicitat i un rubor versemblant que li envermellia les galtes i feia bullir encara més el galliner.

—Per què no has anat al lavabo que tenim aquí al davant? —vaig preguntar sense gaire esma, tot i ima-

ginar-me la resposta, mentre aquest cop m'encongia per deixar-la passar.

Ella seguia assaborint el seu somrís i mirava d'acomodar-se al seu lloc, al costat de la finestra. Semblava satisfeta d'haver aconseguit arrencar-me aquella pregunta, i encara més del rebombori que acabava de provocar.

—Tenia ganes d'estirar una mica les cames. Són moltes hores amb el cul al seient —va deixar anar, gaudint d'haver despertat per fi la meva atenció.

Des del darrere el volum de la cridòria només havia baixat alguns decibels, però de seguida es va revifar quan algunes veus es van sumar al crit d'un parell de depredadors que clamaven amb insistència: «No n'hi ha prou! No n'hi ha prou!», i després: «¡Otra! ¡Otra!». La tripulació de cabina va començar a sortir dels seus caus.

—Ara el teu cul ja no només és al seient, també és als carrets de les càmeres fotogràfiques d'aquells desgraciats del darrere. No portaves calces quan has anat cap al lavabo? No les he vist per enlloc.

La Lena, amb orgull desafiant, va respondre alçant el mentó que sostenia el seu somriure.

—Les tens a la butxaca de l'americana. Les hi he posat poc després d'enlairar-nos, però ni te n'has adonat, ja dormies. —Va acabar la frase en un to de retret que va abandonar abans de continuar—. Deixen massa marques, i ja saps que no m'agrada sortir amb secs al cul quan em fan fotos.

Va esperar la meva resposta, però jo ja havia tancat de nou els ulls i les orelles per no caure en el seu joc, i

ni tan sols vaig voler comprovar que la seva roba interior fos a la meva butxaca. Només va rebre un llarg silenci. Massa llarg per a ella. De seguida va abandonar el posat indiferent, i agafant-me pel braç va alçar la veu perquè la pogués sentir tothom:

—M'agrada que el meu pare em faci cas, i no només una vegada a l'any, i per obligació. Però si he d'esperar que ho entenguis mentre fas el peix bullit al meu costat, sàpigues que hi ha cua allà al darrere per fer-me una mica de companyia.

—Ja n'hi ha prou, Lena! Calma't una mica! Em sembla que ara no és moment de posar el teu cul a subhasta. I menys després de com et quedarà quan t' enxampi, si no t'estàs quieta. Ara queda't calladeta i espera't a treure't la roba fins que arribem a l'hotel, sisplau —vaig tallar-la mirant d'assumir el meu paper de pare.

—A veure si és veritat! Aquest jovent ja no sap què és la vergonya! —va saltar una senyora des del seient del darrere—. Una bona pinya a temps és el que hauria necessitat.

—Gràcies, senyora, però no cal que em digui com he d'educar la meva filla! —Ni tan sols em vaig girar per respondre. Només vaig alçar la veu perquè em pogués sentir.

—Mira, ves a la merda... papa! I vostè, deixi de fer aquesta cara de cul cagat, que sento la seva pudor des que hem sortit de Barajas —va etzibar a la senyora mentre s'aixecava de nou i s'hi encarava en el mateix moment que iniciàvem el descens i s'encenien els indicadors dels cinturons de seguretat.

—Seu... —vaig insistir després de disculpar-me, sentint que la meva paciència es rendia.

—Si m'has de castigar fes-ho aquí, si tens pebrots!
—Tot d'una es va girar i es va tornar a aixecar la part del darrere de la faldilla, plantant-me el cul davant de la cara.

Vaig estar a punt de fer servir el darrer recurs i dir les paraules acordades per a moments com aquest, però una auxiliar de vol li va cridar l'atenció i ens va advertir que no toleraria més escenes o hauria d'avisar el capità. La va fer tornar a seure i cordar-se el cinturó de seguretat. La sentia esbufegar a frec de pell mentre entomava en silenci les protestes que la senyora amb cara de cul cagat feia a l'auxiliar de vol, fins que vam entrar una altra vegada en una zona de fortes turbulències i em va agafar de nou el braç, cada vegada amb més força, a mesura que les maniobres d'aproximació a la pista de l'aeroport de l'Havana intensificaven els tremolors de la nau. Quan vam aterrar, la màniga de la meva camisa estava estripada i tacada de sang. M'havia clavat les ungles amb totes les forces, o potser només amb un amor massa ressentit i esmolat.

A l'aeroport vaig agafar el mapa turístic que ens van facilitar en el desembarcament, que em va servir per distreure'ns de la llarga espera fins que va arribar l'equipatge. Tenia ganes de canviar-me la camisa i de curar-me les ferides. Potser vam passar més d'una hora palplantats, esperant. Va ser un bon entrenament per començar a adaptar-me a la lentitud de l'illa en els seus protocols. Sovint tot depenia d'algun superior jeràrquic que no era mai on se suposava que havia de ser.

Mentrestant, els nois del passatge seguien papallonejant al voltant de la Lena, entre la gentada, i jo m'entretenia a observar aquell senzill desplegable.

Un dels cadells de la llopada se'm va apropar i em va deixar anar:

—Aquest és l'últim lloc on vindria amb la meva filla. I quina filla, mare meva.

—I tu, com has arribat a la conclusió que soc el seu pare, eh, nano? —vaig respondre mentre continuava analitzant el plànol.

—Ella mateixa ens ho acaba de dir —va continuar amb una familiaritat insolent, com si sabés més de mi que jo mateix i em vingués a passar comptes. O això em va semblar.

Em vaig aixecar les ulleres fins al front, el vaig mirar fixament als ulls i em vaig prendre uns segons abans de desfogar-me:

—Doncs no us ha dit la veritat, pinxo, només és la meva Magdalena. —Vaig fer una passa cap a ell i, abaixant el to, li vaig posar una mà a l'espatlla—. Us la puc deixar bé de preu, si us interessa. Una oferta especial per a tot el grup. Estic segur que no us decebrà.

El noi va emetre alguns sons semblants a un inici de rialla i em va mirar, obrint els ulls com si estigués esperant que li aclarís que allò només era una broma. En veure que mantenia el gest seriós va emmudir, va esborrar el mig somriure i va començar a fer unes passes enrere.

—Ara encara ho entenc menys. Serà imbècil —vaig sentir que comentava per a si mateix mentre s'allunyava cap al lloc on eren els seus companys esperant les maletes plenes de carnassa.

Quan va ser prou lluny, es va girar i em va cridar:
 —No hem vingut aquí perquè ens fotis els calés! Et penses que som gilipolles? O estàs boig o ens prens per burros!

Vaig veure com parlava amb els seus companys de colla i tot seguit vaig sentir les seves mirades desconcertades. Després van apuntar a la Lena amb una sobtada fredor i una superioritat distant i li van dir alguna cosa que no vaig poder sentir. Ella els va respondre i ells van replicar mentre m'assenyalaven. A partir d'aquell moment la Lena va tornar al meu costat i ens van deixar tranquils. No va dir res, tots dos sabíem que m'havia saltat les normes i que ben aviat m'ho faria pagar.

Vaig deixar caure les ulleres sobre el nas i vaig tornar a examinar el desplegable. El mapa semblava voler definir els llocs per on ens era permès moure'ns. La ciutat que acabàvem de veure des de la finestreta de l'avió s'empetitia al voltant de La Habana Vieja, en aquell full que tenia a les mans. La resta era una taca grisa que s'estenia més enllà dels confins del paper setinat. Sempre he sentit atracció pels grisos. Per a la Lena, en canvi, el gris només era l'espai entre tot i res.